

АНАЛИЗ

на причините за допуснатите нарушения на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок при органите на съдебната власт

за периода 01.10.2024 г. – 31.03.2025 г.

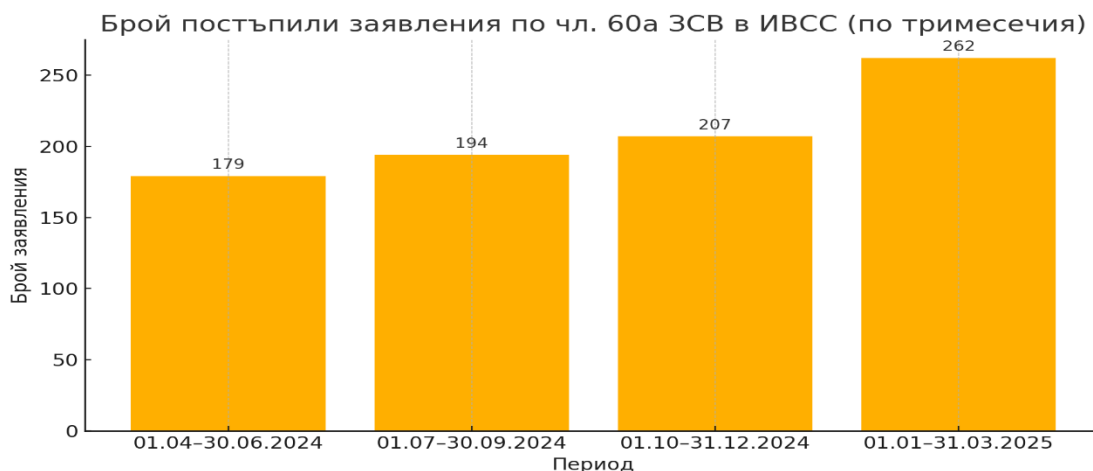
I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият анализ е изготвен в изпълнение на задължението на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (ВСС) по чл. 60м, ал. 2 от Глава трета „а” на Закона за съдебната власт и обхваща периода 01.10.2024 г. - 31.03.2025 г. Анализът е насочен към установяване на причините за нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок, допуснати от органите на съдебната власт. Анализът е изготвен въз основа на постъпилите от Инспектората към ВСС данни за установените нарушения и от постъпилите от министъра на правосъдието данни за изплатените обезщетения за периода 01.10.2024 г. – 31.03.2025 г.

II. СРАВНИТЕЛЕН ПРЕГЛЕД

Общият брой постъпили заявления в Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС) по реда на глава трета „а” от Закона за съдебната власт за периода 01.10.2024 г. – 31.03.2025 г. е 469, от които 207 за периода 01.10.2024 – 31.12.2024 и 262 за периода 01.01.2025 – 31.03.2025. *За сравнение, през предходния шестмесечен период 01.04.2024 г. – 30.09.2024 г. са постъпили 373 заявления.*

В графичен вид е илюстрирано нарастването на постъпилите заявления в ИВСС през разглеждания период 01.10.2024 г. - 31.03.2025 г. спрямо предходния 01.04.2024 г. - 30.09.2024 г.

Наблюдава се тенденция към увеличение на сигналите – особено отчетливо през второто тримесечие на 2025 г., което може да бъде свързано както с подобрена

информираност на гражданите, така и с натрупване на системни забавяния, изострящи правния интерес към процедурата по Глава трета „а” от ЗСВ.

III. ПРИЕТИ ЗА ОСНОВАТЕЛНИ ЗАЯВЛЕНИЯ ЗА НАРУШАВАНЕ НА ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК

За разглеждания период 01.10.2024 г. – 31.03.2025 г. общият брой на приетите за основателни заявления, касаещи забавени производства при органи на съдебното производство е 198.

От тях:

- **По наказателни дела (общо 52):**
 - 29 заявления за периода 01.10.2024 – 31.12.2024 г.
 - 23 заявления за периода 01.01.2025 – 31.03.2025 г.
- **По граждански, търговски и административни дела (общо 146):**
 - 68 заявления за периода 01.10.2024 – 31.12.2024 г.
 - 78 заявления за периода 01.01.2025 – 31.03.2025 г.

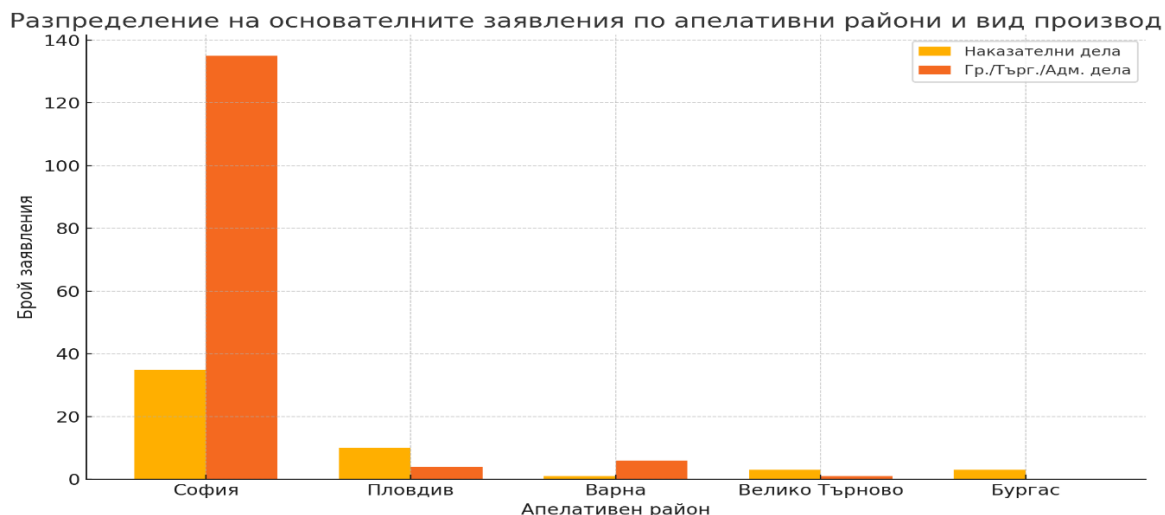
Разпределението по апелативни райони е както следва:

Наказателни дела:

- 01.10.2024 – 31.12.2024 г.:
 - София – 20 заявления
 - Пловдив – 3 заявления
 - Велико Търново – 3 заявления
 - Бургас – 3 заявления
- 01.01.2025 – 31.03.2025 г.:
 - София – 15 заявления
 - Пловдив – 7 заявления
 - Варна – 1 заявления

Граждански, търговски и административни дела:

- 01.10.2024 – 31.12.2024 г.:
 - София – 62 заявления
 - Варна – 5 заявления
 - Пловдив – 1 заявления
- 01.01.2025 – 31.03.2025 г.:
 - София – 73 заявления
 - Пловдив – 3 заявления
 - Варна – 1 заявления
 - Велико Търново – 1 заявления

От направеното разпределение по апелативни райони се наблюдават отчетливи различия. Апелативен район София е с най-голям относителен дял от всички основателни заявления – както по наказателни, така и по граждански, търговски и административни дела. Това вероятно се дължи както на високата концентрация на население и дела в столицата, така и на натовареността на съдебните органи в този район. Броят на приетите за основателни заявления за нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок в другите апелативни райони – Пловдив, Варна, Велико Търново и Бургас – е значително по-нисък, като разпределението показва относителна стабилност спрямо предходни периоди.

За сравнение, основателните заявления касаещи забавени производства при органи на съдебното производство за периода 01.10.2024 – 31.12.2024 и са 222. Следователно, като цяло се наблюдава незначителен спад на приетите за основателни заявления.

IV. АНАЛИЗ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОПУСНАТИТЕ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК В СЪДЕБНАТА ФАЗА ПО НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА ЗА ПЕРИОДА 01.10.2024 – 31.03.2025 г.

За разглеждания период са приети за основателни 52 заявления касаещи забавени производства по наказателни дела.

Забавянията установени в съдебната фаза са във вид на процесуални пречки, организационни слабости, недобро управление на доказателствената дейност и неспазване на срокове по НПК.

Нарушенията могат да бъдат групирани по следния начин:

1. Процесуални пречки и чести отлагания

До системни отлагания водят невявяването на подсъдими, защитници, свидетели или съдебни заседатели.

Съдебни състави, които не прилагат ефективно мерки като принудително довеждане или замяна на съдебен заседател.

Примери:

НОХД № 630/2012 г. на РС-Кюстендил – Производството по делото е продължило общо 7 години, 7 месеца и 24 дни. В периода от образуването му на 01.06.2016 г. до 10.08.2018 г. са насрочени 44 съдебни заседания, в 21 от които не е даден ход на делото и същото е отложено поради наличие на процесуални пречки по чл. 271, ал. 2, т. 3 НПК - едно съдебно заседание е отложено поради неявяване на защитника на ощетеното юридическо лице, 11 - поради неявяване на някой от четиримата защитници на подсъдимите, за един от тях два пъти като причина за неявяването му е посочена служебна ангажираност по друго дело, а за друг - заболяване. Поради заболяване на заявителя са отложени 6 съдебни заседания, а поради заболяване на други трима подсъдими- 3 съдебни заседания. Две съдебни заседания са отложени поради неявяване на съдебен заседател, поради уважителни причини, а едно — поради неизготвена в срок съдебно- криминалистична експертиза.

НОХД № 11783/2018 г. на СРС – Насрочени са 25 съдебни заседания, 6 от които в нарушение на законоустановения 3-месечен срок по чл. 271, ал. 10 НПК, в периоди по 4 месеца. В 15 съдебни заседания не е даден ход на делото и същото е отлагано, поради наличие на процесуални пречки. Разпоредителното заседание е проведено едва в петото поред насрочено заседание. Установените процесуални пречки, довели до отлагане на делото са били: нередовно призоваване на един от подсъдимите и неявяване на съдебен заседател, отсъствие на защитниците на подсъдимите, поради служебни ангажименти, епидемичната обстановка в страната, липса на актуална информация за издирването на единия от подсъдимите, обявен за ОДИ, неявяване на съдебен заседател, неявяване на редовно призован подсъдим, без посочени причини, заболяване на подсъдим, смърт на съдебен заседател, ползване на отпуск от съдията-докладчик. Не е установено съдът да е прилагал предвидените от закона способности за ускоряване на съдебното производство - не е постановявано принудително довеждане на неявили се без уважителни причини редовно призован подсъдим.

2. Забавено изготвяне на мотиви по съдебни актове

Често нарушаване на сроковете по чл. 308 НПК, в някои случаи надвишени с месеци или години.

Примери:

НОХД № 10328/2013 г. на СРС – съобщението за изготвените на 19.05.2016 г. мотиви към постановената присъда по делото са връчени на заявителя 7 години и 8 месеца след изготвянето им. Съобщение за изготвянето им е връчено на защитника на подсъдимия на 21.06.2016 г. На 04.07.2016 г. в СРС е върнато изпратеното съобщение до подсъдимия, с отбелязване, че той не е намерен на адреса. На 08.07.2016 г. е направен опит за връчване на съобщението по реда на чл. 178, ал. 2 НПК, но лицето не е било намерено на адреса за призоваване. Съобщението е връчено на 19.02.2024 г., по

реда на чл. 178, ал. 2 НПК, след изпратено на 23.01.2024 г. писмо от СРС до 05 РУ-СДВР. От материалите по делото не са установени данни, за този период от 7 години и 5 месеца да са предприемани действия по връчване на съобщението.

НОХД № 452/2020 г. РС-Сандански – мотивите към присъдата, постановена по делото са изготвени 7 месеца и 7 дни след изтичане на законоустановения 15-дневен срок по чл. 308, ал. 1 НПК.

3. Смяна на съдебния състав и започване на делото отначало

Прилагането на чл. 258 НПК води до започване на делото отначало, често след значителен напредък на производството.

Примери:

НОХД № 15996/2019 г. на СРС – делото е започнало отначало след 3 години поради смяна на съдия-докладчик, като впоследствие 4 заседания са проведени извън процесуалните срокове.

НОХД № 1846/2018 г. на СГС – делото е започвало от начало на три пъти, поради самоотвод на съдебни заседатели.

4. Нарушения, водещи до отмяна и връщане на делото

Въззивните и касационните състави установяват съществени процесуални нарушения – неясни, противоречиви или неподписани мотиви, неправилно проведени заседания.

Примери:

НОХД № 144/2021 г. на ОС-Плевен – присъдата е отменена поради липса на подписани мотиви – приравнено на липса на мотиви.

НОХД № 2377/2017 г. на СпНС – делото е прекратено и върнато на прокурора за отстраняване на допуснати при изготвяне на обвинителния акт съществени нарушения.

НОХД № 3461/2016 г. на СпНС) – отмяна и прекратяване по давност, след поредица процесуални грешки и забавяния.

5. Недобра организация на доказателствената дейност

Забавени или неизготвени в срок експертизи. Процесуално бездействие на съда при неуспешно връчване на документи.

Примери:

НОХД № 1126/2014 г. (СНС) – неизготвяне в срок на заключенията по назначените в съдебното производство съдебни експертизи.

НОХД № 10328/2013 г. (СРС) – съобщението за мотивите не е връчвано 7 години, без да се предприемат действия от съда.

6. Изтичане на абсолютната погасителна давност

Делата не приключват с присъда, а с прекратяване поради изтичане на сроковете за наказателно преследване.

Примери:

НОХД № 11783/2018 г. на СРС – прекратено след 15 години поради изтичане на абсолютната погасителна давност.

НОХД № 3461/2016 г. на СпНС – прекратено след 14 години и 8 месеца, поради изтичане на абсолютната погасителна давност.

НОХД № 1724/2020 г. на РС-Пловдив – въззивният съд прекратява делото още при постъпването му, тъй като абсолютната давност е изтекла.

Причините за нарушенията са многоаспектни и включват както организационни, така и човешки и системни слабости. Делата с голяма фактическа и правна сложност, множество обвиняеми и чести процесуални пропуски са особено уязвими към сериозни забавяния.

V. АНАЛИЗ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОПУСНАТИТЕ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК ПО ГРАЖДАНСКИ, ТЪРГОВСКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛА ЗА ПЕРИОДА 01.10.2024 – 31.03.2025 г.

За разглеждания период са приети за основателни 146 заявления касаещи забавени производства

Анализът сочи, че причините за допуснатите нарушения са системни и повтарящи се, най-често свързани с претовареност, организационни слабости и липса на ефективен процесуален контрол. Най-голям брой нарушения са установени по дела, разглеждани в Софийски районен съд, Софийски градски съд и Административен съд София-град, което кореспондира с високата им степен на натовареност.

Нарушенията могат да бъдат групирани по следния начин:

1. Забавено администриране на делото

В значителна част от делата се установява продължително бездействие от страна на съда още в начален етап на производството. След образуване на делото не се постановява своевременно разпореждане или насрочване на първо съдебно заседание. Такива практики нарушават принципите на бързина и процесуална икономия.

Примери:

По гр.д. №17172/2018 г. по описа на СГС разпореждането за оставяне на исковата молба без движение на основание чл. 129, ал. 2 вр. чл. 127, ал. 1, т. 4 ГПК е постановено 3 месеца след образуване на делото, а определението на основание чл. 140 ГПК, е което съдът се произнася по всички предварителни въпроси и насрочва съдебно

заседание по делото е постановено 7 месеца след изтичане на срока за подаване на отговор на исковата молба от ответника.

По гр.д. № 30547/2021 г. по описа на СРС, продължило 2 години и 10 месеца, определението на основание чл. 140 ГПК, е което съдът се произнася по всички предварителни въпроси и насрочва съдебно заседание по делото е постановено 1 година и 3 месеца след изтичане на срока за подаване на отговор на исковата молба от ответника.

2. Неравномерно и некомплексно разглеждане на делото

Налице е липса на ритмичност при разглеждане на делата, като съдебните заседания се насрочват през прекомерно дълги интервали от време – 6, 9, дори 12 месеца. В редица случаи се наблюдава бавно и постепенно събиране на доказателства, което води до неефективност в ръководството на процеса.

Примери:

По ч.гр.д. № 41861/2019 г. по описа на СРС, продължило 3 години и 11 месеца, разпореждането на основание чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК, с което съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за установяване на вземането си, е постановено 3 години и 3 месеца след постъпване на възражение от длъжника срещу заповедта за изпълнение.

По гр.д. № 3124/2020 г. по описа на СГС продължителността на производството е 4 години, като през този период не са извършвани действия по разглеждане на делото, а процедура по отвод на съдиите от състава на съда. Причината за отводите е, че единия от ответниците по делото е Софийски градски съд.

По гр.д. № 9751/2017 г. по описа на СГС, продължило 6 години и 2 месеца, са допуснати забавяния, свързани с организацията на съдебните заседания и събирането на доказателства. Насрочени са 10 съдебни заседания, като те са отлагани за събиране на писмени и гласни доказателства.

3. Забавено постановяване на съдебни актове

В редица случаи се установява, че след приключване на съдебното дирене съдът не се произнася в разумен срок, като мотивите към решенията се изготвят със значително закъснение. Подобно забавяне възпрепятства възможността за своевременно упражняване правото на обжалване.

Примери:

По гр.д. № 24409/2022 г. по описа на СРС съдебното решение е постановено 5 месеца след изтичане на установения в чл. 235, ал. 5 ГПК 1-месечен срок. Забавяне е допуснато и при постановяване на определението на основание чл. 248, ал. 3 ГПК за допълване на решението по делото в частта за разноските, като то е постановено 11 месеца след изтичане на 1 -седмичния срок за отговор по исканото допълване, установен в чл. 248, ал. 2 ГПК..

По гр.д. № 12203/2020 г. по описа на СГС, продължило 3 години и 3 месеца, са насрочени четири съдебни заседания, като те са насрочвани през интервали от 6 месеца. Забавяне е допуснато и при постановяване на решение за поправка на очевидна

фактическа грешка в решението от 06.10.2022 г., като то е постановено 7 месеца след изтичане на 1-седмичния срок за отговор по исканата поправка, установен в чл. 247, ал. 2 ГПК.

4. Забавяне при връчване на съдебни книжа

Установяват се значителни затруднения при връчването на призовки и съобщения, което води до продължително бездействие по хода на производството.

Примери:

По гр.д. №42018/2010 г. по описа на СРС, продължило 13 години и 1 месец, забавяния са допуснати и при администрирането на въззивната жалба на ответника срещу съдебното решение. Въззивната жалба е подадена на 18.09.2017 г., като с разпореждане от 09.07.2018 г. тя е изпратена за становище на другата страна. С разпореждане от 19.11.2018 г. въззивната жалба е оставена без движение на основание чл. 261, ал. 1 вр. чл. 261, т. 4 ГПК. На 14.01.2019 г. съобщението за връчване на препис от разпореждането от 19.11.2018 г. е върнато в цялост по делото е отбелязване, че лицето не е намерено на адреса, а следващото разпореждане на съда в процедурата по връчване на съобщението е постановено на 15.11.2022 г.

По гр.д. № 60718/2018 г. по описа на СРС са допуснати забавяния в процедурата по връчване на исковата молба за отговор на част от ответниците. Съобщенията от 04.04.2019 г. и от 07.06.2019 г., изпратени по постоянен и настоящ адрес на двама от ответниците по делото са били върнати с отбелязване, че лицата не живеят на адреса, поради което с разпореждане от 04.12.2019 г. съдът е разпоредил да се изиска справка от НОИ и НАП за местоработата на тези лица, като разпореждането за изпращане на съобщенията до адресите по месторабота е постановено на 02.12.2020 г. Съобщенията от 02.12.2020 г. също са върнати в цялост, поради което на 07.01.2021 г. е постановено разпореждане да се изпратят нови съобщения, като са дадени указания на връчителя. Съобщенията с приложената искова молба са връчени на тези ответници на 22.07.2022 г.

5. Забавяне на експертизи и липса на съдебен контрол

В редица дела се установява, че вещите лица не представят заключенията си в разумен срок, а съдът не упражнява ефективен контрол – не определя срокове, не следи за тяхното спазване и не предприема действия за подмяна на експерта при забавяне.

Примери:

По гр.д. № 739/2014 г. по описа на СРС, продължило 9 години и 9 месеца, са допуснати множество забавяния. В това производство са насрочени 12 съдебни заседания, като те са отлагани за събиране на доказателства. С постановяването на определение на основание чл. 140 ГПК - на 23.06.2014 г., по делото е допуснато изготвяне на съдебно техническа експертиза. Първите 5 съдебни заседания по делото на 14.11.2014 г., на 23.03.2015 г., на 08.06.2015 г., на 26.10.2015 г. и на 15.02.2016 г. са отложени, защото заключението не е било изготвено. Заключение по СТЕ е прието в заседанието на 18.04.2016 г., като е допуснато изготвянето на допълнителна експертиза. Последвалите 5 съдебни заседания до 09.02.2018 г. са отложени по искания на вещото

лице, което е посочвало различни причини, като проблеми с достъп до обекти на ответника, кражба на личния му компютър или служебни ангажименти..

По т.д. № 1106/2017 г. по описа на СГС, продължило 4 години и 3 месеца, са допуснати забавяния, свързани с организацията на съдебните заседания и събирането на доказателства. Насрочени са 9 съдебни заседания, като те са отлагани за изготвяне на заключения по допуснатите съдебно-счетоводна и съдебно-оценителна експертизи. Съдебно-счетоводната експертиза е допусната с определението по чл. 374, ал. 1 ГПК на 19.06.2019 г., като заключението по нея е прието в третото съдебно заседание на 18.02.2020 г. и е допуснато извършване на СОЕ. Последвалите пет заседания - на 16.03.2021 г., на 01.06.2021 г., на 05.10.2021 г., на 07.12.2021 г. и на 15.03.2022 г. са отложени, защото заключението по СОЕ не е било изготвено.

6. Забавяне в административни дела

В административни производства се наблюдава забавено постановяване на съдебни решения след приключване на устните състезания, както и липса на становища или действия от страна на административните органи, което също води до застояване на делата.

Примери:

В производството по адм.д. № 1441/2017 г. по описа на АдмС - Варна, продължило 10 месеца, е допуснато забавяне, тъй като постановеното в това производство решение от 23.01.2018 г. е било обезсилено с решение от 21.01.2020 г. по адм.д. № 4191/2018 г. по описа на ВАС и делото е изпратено за разглеждане на РС - Варна. По този начин разглеждането на предявените искове е започнало отначало 2 години и 9 месеца след предявяването им.

В производството по адм.д. № 12936/2018 г. по описа на АССГ, продължило 5 години и 5 месеца, е допуснато забавяне при извършване на действията по проверка за допустимост на жалбата. Жалбата е подадена на 10.12.2018 г., след което съдът е изискал административната преписка от органа, постановил обжалваната заповед, а с определение от 12.04.2019 г. производството по делото е прекратено, защото съдът е приел, че по оспорването е постановено влязло в сила съдебно решение. Определението за прекратяване на производството от 12.04.2019 г. е отменено с определение от 05.06.2019 г. по ч.адм.д. № 5793/2019 г. по описа на ВАС и на същата дата делото е върнато на АССГ за продължаване на съдопроизводствените действия. В периода 05.06.2019 г. до 21.01.2022 г. съдът не е извършвал никакви процесуални действия по делото, а с определение от 21.01.2022 г. производството отново е прекратено, като съдът е приел, че жалбата е недопустима, тъй като е просрочена. Определението за прекратяване на производството от 21.01.2022 г. е отменено с определение от 09.05.2022 г. по ч.адм.д. № 2958/2022 г. по описа на ВАС и делото е върнато на АССГ за продължаване на съдопроизводствените действия.

7. Забави свързани със спиране на делото поради преюдициални производства или допуснати преюдициални запитвания

Примери:

Гр.д. №77609/2018 г. по описа на СРС - продължило 5 години и 7 месеца, като в периода от 02.07.2020 г. до 05.06.2023 г. то е било спряно на основание чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК Преюдициалното производство по гр.д. №10590/2018 г. по описа на СГС е продължило 4 години и 2 месеца.

Гр.д. №5988/2018 г. по описа на САС - продължило 4 години и 5 месеца, като продължителността му е обусловена от обективното обстоятелство, че в периода от 13.02.2020 г. до 24.01.2022 г. то е било спряно до приключване на производството по преюдициално дело С-745/19 на СЕС

VI. Отчет на министъра на правосъдието относно постъпилите заявления изплатените обезщетения по реда на Глава трета „а” от ЗСВ за периода 01 октомври 2024 – 31 март 2025 г.

За целия шестмесечен период са изплатени 471 444,52 (четиристотин седемдесет и една хиляди четиристотин четиридесет и четири и 0,52 лв.) лева обезщетения по сключени споразумения.

Сумите са изплатени по следните тримесечни отчети:

- За периода от 01.10.2024 г. - 31.12.2024 г. са изплатени 300 900,01 лева по 82 на брой споразумения.
- За периода от 01.01.2025 г. - 31.03.2025 г. са изплатени 170 544,51 лева по 52 на брой споразумения.

(За сравнение с предходен анализиран период 01.04.2024 г. - 30.09.2024 г. сумата на изплатените обезщетения по сключени споразумения възлиза на 503 419,83 (петстотин и три хиляди четиристотин и деветнадесет лева и 0,83 лв.).

VII. Изводи и препоръки

Анализът на причините за допуснати забавяния в съдебната фаза по наказателни дела разкрива повтарящи се системни проблеми, организационни слабости и процесуални пропуски. Обобщено, основните причини за забавянията на наказателните дела в съдебната фаза са следните:

- 1. Чести отлагания на съдебни заседания**
 - Неявяване на подсъдими, защитници, съдебни заседатели или свидетели
 - Заболявания, отсъствия поради служебни ангажменти, отпуски
 - Самоотводи или смърт на съдебни заседатели
 - Липса на административна координация за навременно призоваване
- 2. Нарушаване на процесуалните срокове**
 - Значителни закъснения при изготвяне на мотиви към присъди (понякога с месеци или години)
 - Насрочване на заседания в нарушение на сроковете по чл. 271, ал. 10 и чл. 252, ал. 4 НПК
 - Забавено изпращане на съдебни книжа и невръчване на съобщения

3. Липса на процесуална дисциплина и контрол

- Съдии не използват възможностите по НПК (напр. принудително довеждане)
- Неритмично насрочване на заседания – дълги интервали между тях

4. Ниско качество на съдебните актове

- Формални или липсващи мотиви, неясни и противоречиви изложения
- Решения отменени от по-горна инстанция заради процесуални нарушения

5. Непознаване или неправилно прилагане на закона

- Отмяна на актове поради неправилно приложение на НПК или НК
- Неправилно проведени разпоредителни заседания

6. Лоша организация на доказателствената дейност

- Забавяне на експертизи, липса на контрол върху срокове за изготвяне
- Липса на готовност за започване на процеса по същество

Анализът на причините за допуснати забавяния в съдебната фаза по граждански, търговски и административни дела разкрива следните основни причини за забавянията:

1. Нередовно призоваване на страните

- Повтарящо се основание за отлагане на съдебни заседания
- Заседания се насрочват през дълги интервали (3–10 месеца), което удължава срока на разглеждане на делата

2. Липса на процесуална дисциплина

- Съдиите не се произнасят своевременно по допустимостта и редовността на исковите молби
- Забавено администриране на жалби, включително въззивни

3. Лоша организация на съдебните заседания

- Заседания се отлагат многократно за събиране на доказателства, без адекватно планиране
- Заключение от вещи лица се забавят поради голяма служебна ангажираност

4. Продължително спиране на производствата

- Много дела са били спирани за дълги периоди заради висящи преюдициални производства
- След отпадане на основанието за спиране, възобновяването се бави

5. Злоупотреба с процедурите за отвод

- Множество дела са блокирани с искания за отводи на съдии
- Това създава продължителен вакуум в производствата

6. Насрочване на заседания през прекомерно дълги интервали

- Между заседания има периоди от 6 до 11 месеца, което води до забавяне на хода на делото

7. Забавяния при постановяване на съдебни актове

- Решения и определения се постановяват със закъснение от месеци до години спрямо законовите срокове

8. Висока натовареност на съдебния състав

В представените от ИВСС данни за установени нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок се сочи, че през целия шестмесечен период не са констатирани нарушения на органите на съдебната власт, различни от установените в досегашната практика на ИВСС по разглеждане на заявления срещу нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет в изпълнение на задълженията си по чл.60 м, ал. 2 ЗСВ е взела решения по протокол № 44/26.11.2024 г., т.3, и е приела множество мерки. Препоръчала е тези мерки да бъдат изпълнявани от административните ръководители на съдилищата и съдиите, към които съответно са насочени, както следва:

3.4. Препоръчва на административните ръководители на съдилищата съобразно правомощията им, съответно по чл. 80, чл. 86, чл. 106 и чл. 114 ЗСВ, да контролират стриктното и пълно прилагане на процесуалните способи за своевременното разглеждане и приключване на делото в разумен срок във връзка със:

3.4.1. Спазване на сроковете за насрочване на делото по чл. 247а НПК; съответните срокове за насрочване делата по ГПК и АПК, включително специалните срокове за разглеждане на някои видове дела – Бързи производства, Заповедни производства, Бързи производства по КТ и др.;

3.4.2. Използването на процесуални способи за връчване на призовки, съобщения и книжа по съответния процесуален закон;

3.4.3. Назначаване на резервен защитник и определяне на резервен член на съдебния състав; определяне на резервни дати;

3.4.4. Своевременно изготвяне на съдебните актове и мотиви към присъдите.

3.5. Препоръчва на съдиите:

3.5.1. Да прилагат предвидените в съответния процесуален закон дисциплиниращи средства по отношение на страни по делото, вещи лица, свидетели и други участници в процеса;

3.5.2. Да упражняват правото си на самоотвод своевременно (непосредствено след образуване на делото или след възникване на основанието).

3.6. Напомня на административните ръководители на съдилищата съобразно правомощията си, съответно по чл. 80, чл. 86, чл. 114 и чл. 122 ЗСВ, да извършат проверка по делата, образувани преди 2022 г., и при наличие на недовършени такива да предприемат организационни мерки за тяхното приключване, задължение от Протокол № 44/21.12.2017 г., т. 6.4. 5

3.7. Обръща внимание на административните ръководители на съдилищата, че следва да изпращат информация и отчети до Съдийската колегия на ВСС за предприети действия в изпълнение на тези мерки 3.8. Не приема нови мерки. Затова съдийската колегия на Висшия съдебен съвет отново напомня на административните ръководители на съдилищата и на съдиите, да продължават изпълнението на тези мерки с превантивна цел за намаляване броя на случаите на нарушения на правото на разглеждане и решаване делото в разумен срок.

С оглед установеното, не се налага приемането на нови мерки за предотвратяване на нарушенията на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок. Във връзка с това, Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет следва да напомни на административните ръководители на съдилищата и на съдиите, да продължават изпълнението на тези мерки с цел намаляване или предотвратяване на случаите на нарушения на правото на разглеждане и решаване делото в разумен срок.